

ATASKAITA LIETUVOS IR PABALTIJO ALPINIZMO ČEMPIONATAMS 1993m.

ĮKOPIMAS Į CHAN TENGRI v. (6995m.) PIETŲ-VAKARINE KETERA (KLASIKINIS)

ĮKOPIMO PASAS. Klasė-aukštuminė. Centrinis Tian Šanio kalnagūbris. Viršūnė - Chan Tengri - 6995m. Pietinis maršrutas vakarine ketera. Sunkumų kategorija-5A. Maršruto tipas-mišrus. Aukščių skirtumas-2855m. Kopimo valandų skaičius-21val.. Nakvynių skaičius-3 (sniego urve 5900m). Ataskaitos originalą sudaro: 6 lapai, įkopimo pasas, trumpa rajono apžvalga, maršruto shema-viena, kopimo aprašymas, nuotraukos -6.

Dalyviai - Aldona Skėraitytė (viena).

Išėjimas į maršrutą-1993 07 29.

Viršūnė-1993 07 31.

Sugrįžimas į stovyklą 1-1993 08 01.

TRUMPA RAJONO APŽVALGA. Chan Tengri yra antras pagal aukštį kalnas po Pobiedos (7439), esantis centrinio Tian Šanio kalnagūbryje, Kirgizstano, Kazachstano ir Kinijos pasienyje. Geografinis kalno aukštis yra 6995m., bet nurodoma, kad sniego-ledo kepurė dengia kalno viršūnę iki 7010m. Chan Tengri supa Pietinis ir Šiaurinis Inylčeko ledynai nusidriekiantys į pietus apie 62km. Ant Pietinio Inylčeko ledyno morenos 4000m. aukštyje yra įsikūrusi bazinė tarptautinė stovykla-MAL. Nuo šios vietos iš tolos atsiveria įspūdingas vaizdas į Chan Tengri ir Čepajavo viršūnes. Čia pat prasideda ir maršrutas į Pobiedos viršūnę. Ant Pietinio Inylčeko ledyno alpinistai patenka su malunsparniu. Kazachų kalboje *Kan Tau* reiškia „*Kraujo kalnas*“.

Pav. 1. A. Skėraitytė prie Chan Tengri v., S1, 4100m.

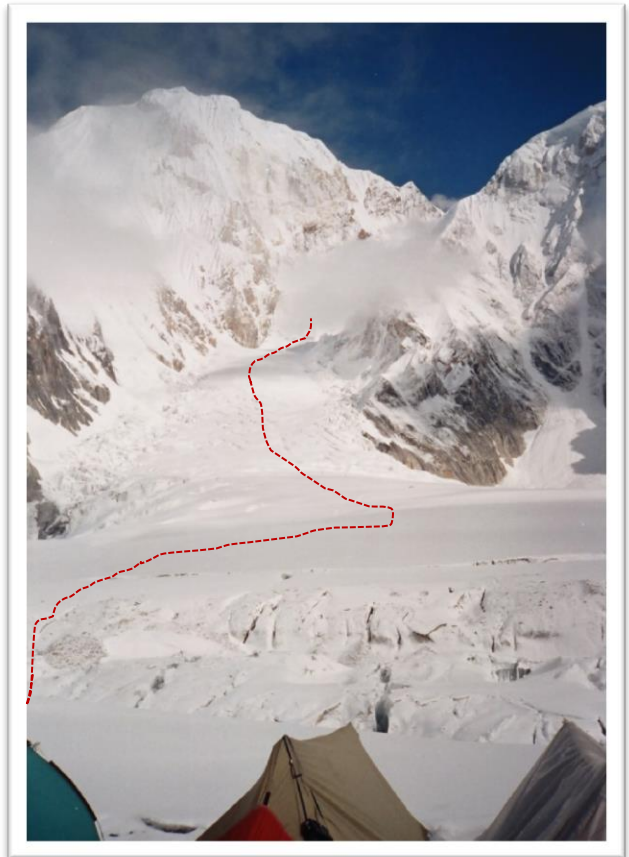
MARŠRUTO APRAŠYMAS. Kopimą į Chan Tengri v. galima pradėti nuo 4000m. aukščio, bazinės stovyklos, (BS), įsikūrusios ant Pietinio Inylčeko ledyno morenos. Nežymiai kylant per ledyną, reikia kirsti atvirus plyšius, vietomis takas yra markiruotas. Pietinio Inylčeko ir Semenovskio ledyno sandūroje yra alpinistų nakvynių vieta-stovykla 1 (S1) 4100m. Palapinės statomos ir aukščiau ant Semenovskio ledyno liežuvio, bet aukščiau įkurti stovyklavietę yra nesaugu, nes mano akivaizdoje einanti lavina „nušlavė“ ten esančią lenkų apinistų stovyklavietę. Eiti nuo BS iki S1 užtrunka apie 2 val. Iš čia, kylant siauru Semenovskio ledynu, prasideda kopimo maršrutų pradžia į Čepajavo ir Chan Tengri viršūnes iki vakarų balno 6000m. Dėl lavinų pavojaus nuo Čepajavo v. ir Semenovskio ledyno sniego ir ledo griūčių rekomenduojama šio maršruto etapą praeiti kuo ankščiau (naktį apie 2 val) ir greičiau, kol tvyro šaltis.

Šių metų rugpjūčio 2d apie 10val. 30min. nukritęs sniego ledo luitas nuo Čepajevo v. ant Semenovskio ledyno sukėlė didžiulę sniego ledo laviną, kuri užklupo kopiančią į viršų alpinistų grupę iš Anglijos ir Kazachstano instruktorius. Šį įvykį teko stebėti esant S1. Lavinos sukeltas sniego debesis užklojo visą Semenovskio ledyną ir griaudint artėjo žemyn link kopiančių į viršų alpinistų grupės ir mūsų stovyklavietės esančios 4100m. aukštyje. Viskas vyko taip greitai, kad nebuvo laiko kur ir kada slėptis, išskyrus netoliese esančius atvirus ledo plyšius. Atrodė, kad palapinės prispaustos akmenimis yra saugiausia vieta slėptis. Mus kliudė tik smulkūs ledo sniego gabaliukai ir smūginė banga. Praūžus lavinai po kurio laiko pasigirdo žmogaus šauksmas. Kartu buvusi stovyklavietėje S1 vienintelė lietuvių kalnų turistų grupė (vad. V. Kubilius) ėmėsi gelbėjimo darbų. Vieni bėgo pranešti žemyn į BS-MALą, kiti į pagalbą išlikusiam gyvam alpinistui.

Esant geram orui ir maršruto stoviui iki vakarinio balno 6000m. reikia kopti 4-5 val.. Čia stačiame šlaite, žemiau balno 5900m aukštyje galima išsikasti sniego urvą (yra seni sniego urvai, kurie, paprastai, užimti MALo). Palapines galima pasistatyti ir žemiau. Tačiau žemiau statyti palapines yra nesaugu, nes prieš kelias dienas siautusi pūga, iškritęs didelis kiekis sniego ir lavinos „palaidojo“ po sniegu čia stovėjusias palapines, jose paliktus būtinus kopimui alpinistų daiktus. Žuvo du alpinistai. Nuo sniego urvų 5900m. kopinama į viršūnę 6995m. ir grįžtama atgal. Kopimas trunka apie 9- 10val. Pakeliui ant uolinės keteros 6400m. aukštyje yra vietos 2-3 palapinėms. Kitą dieną nusileidimas iki 4100m. trunka apie 2val. ir 1,5 val. iki BS 4000m.

KOPIMO APRAŠYMAS.

14 liepos. 1 diena. Atvykimas malunsparniu iš Frunzės (nuo 1991m. Biškekas) ant

Pav. 2. Pakilimas Semenovskio ledynu nuo 4100m. , kairėje Čepajevo v. 6371m.

Pav. 3. 4900m. sniego urvai. Maršrutas į ChanTtengri v. vakarinė ketera

Pietinio Inylčeko ledyno 4100m. stovyklos (toliau-S1). Oras geras.

15 -16 liepos. 2-3 diena. Aklimatizacija. Oras geras.

17 liepos. 4 diena. Pakilimas iki sniego urvų vietos (5900m). Sniego urvo paruošimas. Nakvynė.

18 liepos. 5 diena. Nusileidimas iki S1. Oras–debesuota.

19 liepos. 6 diena. Poilsio diena. Pasiruošimas kopimui. Oras - debesuota, šilta.

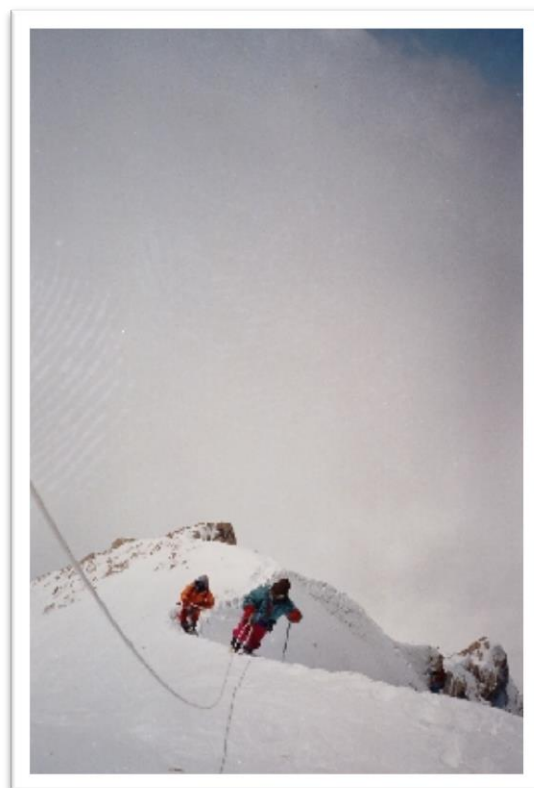
20 liepos. 7 diena. Debesuota. Pradėjo snigti.

21-25 liepos. 8-12 diena. Sninga, pusto, eina lavinos. Matomumo nėra. 5900m. aukštyje, prie sniego urvų lavinoje žuvo du MALo instruktoriai.

26-27 liepos. 13-14 diena. Nustojo snigti. Daug sniego. Pavojinga eiti į viršų dėl iškritusio didelio kiekio sniego, lavinų pavojaus. Dangus giedras.

28 liepos. 15 diena. Pasiruošimas pagrindiniam kopimui. Inventorius: pūkuotė, pūkinė liemenė, neprapučiama striukė, atsarginės pirštinės, pūkinė „koja“, primusas, 1,5ltr. benzino, kilimėlis, ledkirtis, 4 ledo kabliai, 5 karabinai, 40m. reipšniūro, 2m. saugos kilpa, 2 kilputės, maistas, „katės“, spaustukas, termosas 0,5ltr., kuprinė - 10,5kg.

29 liepos. 16 diena. 2val. 30 min. Išėjimas į viršūnę iki sniego urvų 5900m. (stovykla-S2). Nuo S1 4100m. reikia išeiti labai anksti naktį, dėl lavinų pavojaus nuo kabančio ledyno ir ledo karnizų „kozirioko“ ant Čepajevo viršūnės. Kadangi išėjau labai anksti, vakarykštės pėdos buvo ištirpusios ir užpustytos, markiruotės (vėliavėlių) nesimatė, buvo apsiniaukia, žibintuvėlis švietė gana silpnai, todėl teko ilgai klaidžioti tarp ledo labirintų ir plyšių, grįžti atgal, ir vėl kilti į viršų. Pirmą kartą pasijutau nesaugiai, kažkur netoliese nuaidėjo viena po kitos lavinos, tamsoje girdėjosi žmonių šauksmai. Pasimatė žibintuvėlių šviesos alpinistų pradėjusių vėliau kopti. Buvo labai gilus sniegas iki kelių. 9 val. 30min. pasiekiau sniego urvų vietas S2 esančias vakarinio balno stačiame sniego šlaite. Urvai

Pav. 4. Maršruo atkarpa nuo 6500m.

Pav. 5. Ant Chan Tengri v. 6995m. kartu su alpiniste iš Austrijos (d.p.)

Urvai

buvo užpustyti, reikėjo iš naujo atsikasti pažymėtas urvų vietas. Žemiau urvų pastatytos palapinės buvo užverstos sniego lavinos.

30 liepos. 17 diena. Oras blogas. Debesuota, apsinaukia, stiprus vėjas, pusto. 9 val. išsiruošiau į viršūnę. Nuo sniego urvo status pakilimas apie 20m. 40° sniegu ant balno, toliau į dešinę sniego ketera, vėliau kopti apsnigtomis uolomis 40-45° iki 6700m. Tarpais kabojo senos virvės 1-2-3 ir staiga pasibaigdavo. Pakilau iki 6400m. Čia stovėjo MALo instruktorių palapinė. Pamatę mane liepė grįžti atgal, net nebandyti eiti, nes „šį sezoną dar niekas nekopė aukščiau ir Tau iki viršūnės kaip iki kosmoso, girdėjom apie tokią vaikščiojančią moterį „v odinočke“. Teko paklusti ir grįžti atgal.

31 liepos. 18 diena. Stiprus vėjas, pusto, debesuota. Išėjau į viršūnę 9 val. Iki 6400m. kopiau 2val.30min.

Maršrutas kombinuotas sniegas-uolos iki 6700m. Toliau traversuoti į dešinę kylant aukštyrą per ledo sniego lauką link uolinės sienos. Čia buvo gilus sniegas, pėdų nebuvo, minti pėdas buvo sunku, orentyras buvo tarpais kaboje „turėklai“. Einantys iš paskos alpinistai iš Minsko, Austrijos nelenkė, laikė distanciją. Prie vertikalios 40m. uolinės sienelės kabojo virvė. Užkopus ant uolos į kairę, kopi apie 200m. per didžiulius akmenų luitus link sniegu apdengtos viršūnės 6995m. Ant viršūnės stovi metaliniai strypai - trikampis apie 1m. aukščio ir pritvirtintos vielos. Viršūnę pasiekiau 15 val. 15 min. Pradėjau leisti žemyn po 15 min. Leidausi žemyn labai lėtai ir atsargiai, buvau pavargusi, norėjau gerti, nes savo arbatą atidaviau prieš tai kitiems. Dėl dehidratacijos buvo sunku eiti. Ant viršūnės sutikta pora iš Austrijos pasisiūlė man padėti, bet atsisakiau. Pradėjo tempti, kilo stiprus vėjas, įsisukę vėjo gūšiai atrodė, kad nupūs nuo keteros. Į sniego urvą 5900m. grįžau apie 20 val.. Arbatos išvirė alpinistai iš Krasnojersko.

Pav. 6. Gelbėjimo darbai po sniego lavinos ant Semenovskio ledyno. 4100m.

Pav. 7. Grupė kalnų turistų iš Lietuvos (vad. V. Kubilius) pirmieji dalyvavo gelbėjimo darbuose ant Semenovsko ledyno.

1 rugpjūčio. 19 diena. Pradėjau leisti žemyn 9val., nes sugaišau apie 2val. kol atšildžiau sušalusius šlapius batus ir galėjau apsiauti. 10val.30min. grįžau į 4100m. stovyklą.

2 rugpjūčio. 20 diena. Dalyvavau gelbėjimo darbuose po nuėjusios lavinos nuo Semenovskio ledyno.

3 rugpjūčio. 21 diena. Nusileidimas į 4000m. BS. Išskridimas malunsparniu į Frunzę.

Nuotraukos ir dokumentai iš A. Skėraitytės asmeninio archyvo.

Pav. 6. Gelbėjimo darbai prie Chan Tengri

Pav. 8. Pobedos v. 7439m. vaizdas nuo Chan Tengri balno 6000m.

